

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียนจากนายสมพงษ์ รัตนวรวิทย์ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดี้ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติ และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง และอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจาก

กองทุน ฯ ไว้เป็นการชั่วคราว และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินกิจการของพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนร่วมรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคประชาธิปัตย์ทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงพฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งนายธนภัทร กังสวัตต์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ ตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อ นายธีรพงศ์ ฯ เพราะเห็นว่า เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ นั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคตนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามจับผิด และร้องเรียน จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้

ส่วนกรณีที่กำลังกล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ยอมรับว่า เป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกับนายธนภัทร ฯ แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ได้นำเงินส่งให้กับนายธีรพงศ์ ฯ โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อและจัดจ้าง นั้น นายธีรพงศ์ ฯ กับนายธนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ เพราะตนไม่สันหัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อและจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น โดย นายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรค โดยที่ตนมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อมาก่อน จนกระทั่งคณะกรรมการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่ทราบเรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกัน และวันใดที่เข้าสำนักงาน จะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน เมื่อไปถึง กลับไม่พบเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังเห็นว่า คณะกรรมการเลือกตั้งมีภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งพรรคประชารัฐเกิดปัญหา

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงของพรรคประชารัฐแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ เนื่องจากพรรคประชารัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” นั้น หัวหน้าพรรคประชารัฐได้มีหนังสือชี้แจงยอมรับว่า เป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อและจัดจ้างต่าง ๆ ของพรรค โดยที่ตนเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย จึงเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชารัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ โดย

ยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินกิจการของพรรคประชาชน และทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งพรรคประชาชนได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน สนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี ๒๕๔๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ดังนั้น จึงเห็นว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือ ยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาล รัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบ พรรคการเมืองนั้น”

โดยเหตุผลดังได้วินิจฉัยข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาชน

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง การยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ตามมาตรา ๖๕ วรรคสองต่อไป

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศ คำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า พรรคประชากรรัฐซึ่งได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชากรรัฐ ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชากรรัฐ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชากรรัฐ ส่งคำชี้แจง ซึ่งนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชากรรัฐ มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

๓.๑ นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชากรรัฐ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้ง นายชนภัทร กังสวัสดิ์ ซึ่งเป็นคนของนายธีรพงศ์ ฯ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชากรรัฐ เพื่อจะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรค ซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้ลงชื่อ เพราะเห็นว่า เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค

๓.๒ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชากรรัฐไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองนั้น ในฐานะ

หัวหน้าพรรค คนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ ก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย แม้กระทั่ง ร้องเรียน จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการที่กำหนดไว้ได้

๓.๓ สำหรับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชาชนจัดทำรายงาน การใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ตนยอมรับว่า เป็นผู้มีส่วนเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร ฯ ผู้อำนวยการพรรคประชาชน แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ได้นำเงิน ส่งให้กับนายธีรพงศ์ ฯ โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างนายธีรพงศ์ ฯ กับนายชนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะตนไม่มีความสัດทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริง เท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนเท่านั้น การจัดทำสัญญาทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นผู้จ่ายเงิน เพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ ฯ หัวหน้าพรรค โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อ มาก่อน สาเหตุที่ไม่ทราบเพราะเชื่อใจกัน

๓.๔ กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ให้นำ ใบชื่อขายรถยนต์ โตโยต้า ไทเกอร์ ซึ่งตนแจ้งว่า เป็นของนายรัฐ รัฐแสง (บุตร) มาแสดง เนื่องจาก ตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการเข้าชื่อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง แต่เมื่อตนนำมาแสดงแล้ว กลับเป็นชื่อของนายธรรมนุญ รัฐแสง บุตรอีกคนที่เพิ่งทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ นั้น เนื่องจากนายรัฐ ฯ ได้โอนขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่นายธรรมนุญ ฯ ส่วนใบชื่อขายครั้งแรกหายไป นานแล้ว

๓.๕ นอกจากนี้ ในขณะที่ดำเนินการขอจัดตั้งพรรคได้เคยมีปากเสียงกับนายชินศรี ศรีประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง เกี่ยวกับความถูกต้องของเอกสาร รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือ ในการเสนอแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรคสองคน แทนกรรมการบริหารพรรคที่ลาออกไป การที่กรรมการ การเลือกตั้งมีการกิจการเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลเรื่องพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้ พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่รวมทั้งพรรคประชาชนเกิดปัญหา

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหา พยานหลักฐานอื่นได้อีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้หรือไม่
๒. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคประชารัฐหรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็น บทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัว ที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชน แล้ว

ปัญหาที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น ในกรณีของ พรรคประชารัฐ ซึ่งจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองแล้ว ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และ มาตรา ๖๒ และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แต่หัวหน้าพรรคประชารัฐ ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว รับฟังไม่ได้ จึงเห็นว่า มีเหตุที่จะยุบพรรคประชารัฐตามกฎหมายแล้ว อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคประชารัฐตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทงธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๗ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อ ๑๐ ของข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ รวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชารัฐในฐานะผู้ถูกร้องทราบ เพื่อส่งคำชี้แจงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับสำเนาคำร้อง

คำร้องมีข้อเท็จจริง สรุปโดยย่อได้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ประธานสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ กล่าวหาว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว คณะกรรมการฯ ได้สรุปผลการสอบข้อเท็จจริงว่า พรรคประชารัฐ ซึ่งได้รับจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน (พ.ศ. ๒๕๕๒) ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับพรรคประชารัฐ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนแล้วเสร็จ และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุผลมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค

การเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้เสนอรายงาน ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ต่อทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคประชาชนมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ (แบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ ปชร. ๓๕/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๓) และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (แบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๓) ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชนในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชน ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ ฯ และได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชาชนเพื่อส่งคำชี้แจง ซึ่งนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชน ได้มีหนังสือชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓, วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีสาระพอสรุปได้ว่า

ก) นายธีรพงศ์ โสภณวรรคานนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ - พฤศจิกายน ๒๕๔๒) และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาชน เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งคนของนายธีรพงศ์ ฯ คือ นายธนภัทร กังสวัสดี เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาชน เพื่อจะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรคซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อ นายธีรพงศ์ ฯ เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่านายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค

ข) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อทางพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย และแม้กระทั่งร้องเรียน เช่น นายสมพงษ์ รัตนวรารักษ์ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้

ค) สำหรับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชาธิปัตย์จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ยอมรับว่าเป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร กังสวัตต์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ แต่เมื่อเบิกมาแล้วได้นำเงินส่งให้กับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างนายธีรพงศ์ ๗ กับนายชนภัทร ๗ ร่วมกันดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะไม่มีความสันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไรเพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น การจัดทำสัญญาทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ๗ จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่มีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ ๗ หัวหน้าพรรคโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการนั้น ขอชี้แจงว่าตนไม่รู้เรื่องการปลอมลายมือชื่อก่อนจนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่รู้เรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกันและวันใดที่เข้าสำนักงานจะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน แต่เมื่อไปถึงกลับไม่พบเจ้าหน้าที่

ง) กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปเอาใบซื้อขายรถยนต์ โตโยต้า ไทเกอร์ ซึ่งตนแจ้งว่าเป็นของนายรัฐ รัฐแสง (บุตร) มาแสดง เพราะเห็นว่าตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการซื้อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดงซึ่งไม่ตรงกับนายธีรพงศ์ ๗ ที่นำหลักฐานการโอนเงินของพรรคให้กับนายรัฐ ๗ เดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาทเศษ ที่อาจเป็นค่าเช่าซื้อรถยนต์ตามที่ถูกร้องเรียน แต่เมื่อนำมาแสดงแล้วกลายเป็นชื่อของนายธรรมนุญ รัฐแสง (บุตรอีกคนที่เพิ่งทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๓) นั้น เนื่องจากนายรัฐ ๗ ได้โอนขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่นายธรรมนุญ ๗ หลังจากที่ไม่อนุญาตให้ตนใช้แล้ว ส่วนใบซื้อขายครั้งแรกหายไปนานแล้ว

จ) นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปลีกย่อยอีก เช่น ในขณะที่ดำเนินการขอจัดตั้งพรรคได้เคยมีปากเสียงกับนายธนิศร์ ศรีประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมือง เกี่ยวกับความถูกต้องของเอกสารรวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือในการเสนอแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๒ คน เพื่อดำรงตำแหน่งแทนกรรมการบริหารพรรคที่ลาออกไป นอกจากนี้ยังเห็นว่ากรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มีการกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้มาดูแลเรื่องพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่รวมทั้งพรรคประชารัฐเกิดปัญหาจำนวนมาก

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีบทบัญญัติหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับคำร้องดังนี้

มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง “ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐเนื่องจากมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น และผลจากการสอบสวนพยานบุคคลและพยานเอกสารต่างๆ ดังที่ได้แนบมาพร้อมกับคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชารัฐแล้ว พบว่าพรรคประชารัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ

การที่หัวหน้าพรรคประชารัฐ มีหนังสือชี้แจงมายังศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อ และการดำเนินการใช้จ่ายเงินตามแผนงาน/โครงการต่างๆ แต่ยอมรับว่าเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ของพรรค โดยที่ตนเองเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วยนั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า หัวหน้าพรรคประชารัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ฯ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ได้ยินยอมให้ผู้อื่นไปดำเนินกิจการของพรรคประชารัฐ และทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ จนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งพรรคประชารัฐได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ

เมื่อพิจารณาคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคประชารัฐไม่สามารถหักล้างข้อเท็จจริงประกอบคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชารัฐของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนั้น พฤติการณ์และ

หลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองนำเสนอเชื่อว่า พรรคประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม
มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ กรณี
จึงมีเหตุให้ยุบพรรคประชาชนได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคประชาชน

ศาสตราจารย์ ดร. กระทบ ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้มีความสั่งยุบพรรคประชารัฐ

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่า ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าพรรคประชารัฐ ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑) ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้มีความสั่งยุบพรรคประชารัฐ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐ ได้รับสำเนาคำร้องแล้วได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมเอกสารประกอบ สรุปความได้ว่า ไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อ และการดำเนินการใช้จ่ายตามแบบหรือโครงการต่างๆ แต่ก็รับว่าเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ของพรรค โดยตนเองเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานตามที่หัวหน้าพรรคประชารัฐ กล่าวอ้าง ย่อมได้รับการสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามวิธีการที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดแล้ว โดยฟังข้อเท็จจริงว่า

๑. พรรคประชารัฐมีการดำเนินการไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ทั้งในปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ อีกทั้งมีการออกหลักฐานการจ่ายเงินผิดพลาด รวมทั้งปกปิดข้อเท็จจริงบางรายการซึ่งส่อไปในทางทุจริต

๒. มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าว โดยหัวหน้าพรรครับรู้ แต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ

๓. มีการจัดทำรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ เป็นเท็จในรายการรายชื่อผู้เข้าประชุม โดยมีการปลอมลายมือชื่อผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้อมติได้ว่าหัวหน้าพรรคประชาชน มิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และพรรคประชาชนมิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชนได้โดยชอบ

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาชน แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง ขอให้สั่งยุบพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาชน รัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องว่า มีการร้องเรียนว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชน ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรรคานนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และนายชนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชาชน นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่าการดำเนินการไม่ตรงกับแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุน ฯ ไว้เป็นการชั่วคราว ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินกิจการของพรรคประชาชน ผลการสอบสวนได้ความว่า พรรคประชาชนดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ การกระทำดังกล่าวเป็นเหตุยุบพรรคประชาชนได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายธีรพงศ์ โสภณวรรคานนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงพฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง มีส่วนทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับเงินกองทุนของพรรคประชาชนไม่ถูกต้อง และนายวิลาศ ยอมรับว่าการดำเนินการกองทุนนั้นมีปัญหาในทางปฏิบัติมากกว่ารวมทั้งมีการทุจริตด้วยแต่ไม่มีส่วนรู้เห็นในการปลอมลายมือชื่อของตน

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของ นายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือน มีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่าย เงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ พรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน เดือนมีนาคมของปีถัดไป”

หัวหน้าพรรคประชารัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินงานกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ โดยยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินงาน กิจการของพรรคประชารัฐ และทำรายงานการดำเนินงานกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ จนกระทั่งเกิด ความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงฟังได้ว่าพรรคประชารัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรค ประชากรัฐได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยแล้ว จึงสั่งยุบพรรคประชารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียนจากนายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนกัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติ และรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง และอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุน ฯ ไว้เป็นการชั่วคราว และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินงานของพรรคประชาธิปัตย์

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้เสนอรายงานการสอบสวนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจาก

กองทุน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชน ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคประชาชนทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชนมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ความว่า นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงพฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาชน เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งนายชนภัทร กังสวัสดี เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาชน ตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาชนไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ นั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคตนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามจับผิดและร้องเรียน จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้ ส่วนกรณีที่กล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายการการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้นยอมรับว่า เป็นผู้มีส่วนเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร กังสวัสดี แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ได้นำเงินส่งให้กับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้เงินรวมทั้งการจัดซื้อและจัดจ้าง นั้น นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม กับนายชนภัทร กังสวัสดี ร่วมกันดำเนินการ เพราะตนไม่สันหัด จึงไม่ทราบว่า การจัดซื้อและจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น โดยนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ

โดยที่ตนมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อมาก่อน จนกระทั่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่ทราบเรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกัน และวันใดที่เข้าสำนักงาน จะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน เมื่อไปถึงกลับไม่พบ เจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ ยังเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งพรรคประชาชนเกิดปัญหา

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและหนังสือชี้แจงของพรรคประชาชนแล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชน เนื่องจากพรรคประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” นั้น หัวหน้าพรรคประชาชนได้มีหนังสือชี้แจงยอมรับว่า เป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทน เพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อและจัดจ้างต่าง ๆ ของพรรค แต่ตนเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย

โดยที่ มาตรา ๓๕ บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง.....ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง.....และมาตรา ๖๒ บัญญัติว่า พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง.....ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....

ตามรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงที่กล่าวข้างต้น โดยหัวหน้าพรรคประชาชนมิได้ปฏิเสธ ฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคประชาชนได้ยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินกิจการของพรรคและปล่อยให้ผู้อื่นใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุน ฯ เพราะเชื่อใจกันและตนไม่ทราบเรื่องถือได้ว่าเป็นการประมาท

เงินได้อย่างร้ายแรงของผู้ที่เป็นหัวหน้าพรรค จึงเกิดความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งฟังได้ว่ารายงานการใช้
จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง
ดังนั้น จึงฟังได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ของพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้พรรคการเมืองต้อง
ยุบเลิกไปตามมาตรา ๖๕

วินิจฉัยให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียนจากนายสมพงษ์ รัตนวรหะ ประชานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัตต์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติ และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง และอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนฯ ไว้เป็นการชั่วคราว และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินกิจการของพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการ

ของพรรคการเมืองในรอบปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง รวมทั้งมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนร่วมรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคประชาธิปัตย์ทราบเพื่อยืนยันคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญสรุปได้ว่า นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงพฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งนายชนภัทร กังสวัสด์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ ตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อ นายธีรพงศ์ ฯ เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินงานต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ นั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคตนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามจับผิดและร้องเรียน จึงเป็นการยากยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้ ส่วนกรณีที่กล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ยอมรับว่า เป็นผู้มีส่วนอาจเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร ฯ แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ได้นำเงินส่งให้กับ นายธีรพงศ์ ฯ โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อและจัดจ้าง นั้น นายธีรพงศ์ ฯ กับนายชนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ เพราะตนไม่สันหัด จึงไม่ทราบว่า การจัดซื้อและจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนเท่านั้น โดยนายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรค โดยที่ตนมีส่วนร่วมรู้เห็น แต่มิได้

ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อมาก่อน จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่ทราบเรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกันและวันใดที่เข้าสำนักงาน จะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน เมื่อไปถึงกลับไม่พบเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งพรรคประชารัฐเกิดปัญหา

ประเด็นการพิจารณา

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และหนังสือชี้แจงของพรรคประชารัฐแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ เนื่องจากพรรคประชารัฐไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” นั้น หัวหน้าพรรคประชารัฐได้มีหนังสือชี้แจงยอมรับว่า เป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อและจัดจ้างต่างๆ ของพรรค โดยที่ตนเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย จึงเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชารัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ โดยยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินกิจการของพรรคประชารัฐ และทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ จนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งพรรคประชารัฐได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ดังนั้น จึงเห็นว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่ง

ยุบพรรคประชาธิปัตย์ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวรหะ ประชานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ กล่าวหาว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนกัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว

๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุน เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) ไว้เป็นการชั่วคราว และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวน โดยใช้เหตุผลมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์

๓. นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุน ฯ ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นเหตุยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

๔. นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งแจງสรุปได้ว่า นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงพฤศจิกายน ๒๕๕๒ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้ง นายชนภัทร กังสวัสดิ์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ ตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อนายธีรพงศ์ เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่านายธีรพงศ์มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ นั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคตนได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามจับผิดและร้องเรียน จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้ ส่วนกรณีที่กล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายงานใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น

ยอมรับว่าเป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกันนายธนภัทร แต่เมื่อเบิกเงินแล้วได้นำเงินส่งให้นายธีรพงศ์ โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อและจัดจ้าง นั้น นายธีรพงศ์กับนายธนภัทรร่วมกันดำเนินการเพราะตนไม่สันหัด จึงไม่ทราบว่า การจัดซื้อและจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น โดยนายธีรพงศ์จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะตนได้มอบเงินให้ไปทั้งหมด ส่วนกรณีที่ว่า มีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคโดยที่ตนมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการนั้น ตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อมาก่อน จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปี โดยไม่ทราบเรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกันและวันใดที่เข้าสำนักงาน จะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน เมื่อไปถึงกลับไม่พบเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้ดูแลพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่ รวมทั้งพรรคประชาชนรัฐเกิดปัญหามาก

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุน ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ เห็นว่า หัวหน้าพรรคประชารัฐมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากกองทุน ฯ ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ด้วย นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐได้มีหนังสือชี้แจงยอมรับว่า เป็นผู้เบิกเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๒ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อและจัดจ้างต่างๆ ของพรรค โดยที่ตนเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย จึงเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชารัฐรับว่าได้ยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินกิจการของพรรคประชารัฐ และทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประชารัฐในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และพรรคประชารัฐได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุดังกล่าวจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชารัฐ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวรหะ ประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ลำดับที่ ๒ ว่านายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว จากการตรวจสอบ สรุปผลได้ว่า การดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ตรงกับแผนงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. ๒๕๕๓ ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนเรียบร้อย และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และรายงานผลโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงรายงานการสอบสวน ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒

และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่มิได้ดำเนินการใดๆ กรณีเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารสอบข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและส่งสำเนาคำร้องดังกล่าวให้พรรคประชารัฐทราบเพื่อยื่นคำชี้แจงตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐมีหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ วันที่ ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปว่า

๑) นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชารัฐ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งคนของนายธีรพงศ์ คือนายธนภัทร กังสวัสดิ์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ เพื่อที่จะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรค ซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อเพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่านายธีรพงศ์ มีเจตนาไม่สุจริตต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหา ก็โยนความผิดให้แก่วินิจฉัยหัวหน้าพรรค

๒) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชารัฐไม่ตรงกับแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคให้เข้าใจถึงแผนงานและโครงการ แต่บางสาขาพรรคไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการรับเงินสนับสนุนแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อทางพรรคไม่มีเงินก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย เพราะฉะนั้นจึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงานหรือโครงการตามที่กำหนดไว้ได้

๓) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชารัฐจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงนั้น ตนยอมรับว่าเป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกับนายธนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรค แต่เมื่อเบิกมาแล้วได้นำเงินส่งให้กับ

นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่าง นายธีรพงศ์ กับนายชนภัทร เป็นผู้ร่วมกันดำเนินการ เพราะตนไม่มีความสันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อ การจัดจ้าง ทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น ส่วนกรณีที่มีการปลอมลายมือ นายวิลาศ หัวหน้าพรรคโดยที่อ้างว่าตนมีส่วนรู้เห็นแต่มิได้ดำเนินการนั้น ไม่เป็นความจริง

๔) กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปเอาใบซื้อขายรถยนต์ ที่ตนแจ้งว่าเป็นของนายรัฐ รัฐแสง บุตรของตน มาแสดง เพราะเห็นว่าตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการซื้อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง และเมื่อนำมาแสดงกลับเป็นชื่อของ นายธรรมนุญ รัฐแสง บุตรอีกคนหนึ่งนั้น เนื่องจากนายรัฐ ได้โอนขายรถยนต์ให้แก่ นายธรรมนุญ หลังจากที่โอนรถยนต์ให้ตนใช้แล้ว ส่วนใบซื้อขายครั้งแรกนั้น สูญหายไป

พิจารณาตามคำร้องและหลักฐานที่ส่งมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย คือ กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวัน นับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” พิจารณาแล้วเห็นว่าพรรคประชารัฐไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว คือ หัวหน้าพรรคประชารัฐ นายวิลาศ รัฐแสง ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ไม่ได้กระทำการดังกล่าวด้วยตนเองโดยกลับยินยอมให้บุคคลอื่นกระทำการแทนจนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น ซึ่งเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ อีกทั้งพรรคประชารัฐได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเท่ากับเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒

จากเหตุผลดังกล่าว เห็นว่ากรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชากรรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “พรรคการเมือง ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” จึงวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคประชากรรัฐ

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๓ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ กราบเรียนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า “...นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑) ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

“นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป”

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ รวม ๓ ครั้ง ได้แก่ หนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ หนังสือลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ และหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ สรุปความได้ว่า “นายธีรพงศ์ โสภณวรรคานนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในขณะนั้นปฏิบัติงานที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์ โดยเป็นผู้แนะนำให้แต่งตั้งนายชนภัทร กังสวัสด์ เป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งตนก็หลงเชื่อเพราะเห็นว่านายธีรพงศ์ ๑ เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่อมาภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ๑ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค การที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ๑ ได้ นั้น ตนก็ได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจแล้ว

แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะสาขาพรรคเหล่านั้นต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เกี่ยวกับกรณี
ที่กล่าวหาว่าพรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง นั้น
ตนยอมรับว่าได้เบิกเงินร่วมกับนายชนกภัทร ฯ จริง แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้ว ตนได้ส่งเงินให้กับนายธีรพงศ์ ฯ
ไปดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างร่วมกับนายชนกภัทร ฯ เพราะตนไม่สันหัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้าง
ทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ได้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น ส่วนกรณีที่มี
การปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคโดยตนมีส่วนรู้เห็น แต่มิได้ดำเนินการ นั้น ตนไม่ทราบเรื่องมาก่อน
จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ”

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ โดยอาศัย
อำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ ดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง
ดังต่อไปนี้

“(๑).....

“(๒).....

“(๓).....

“(๔).....

“(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม .... มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

“เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน .... (๕) ให้นายทะเบียน
ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
สั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

“.....”

ในคำวินิจฉัยส่วนตน ที่ ๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่อง นายทะเบียนพรรค
การเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ นั้น ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยเสียงหนึ่งที่ได้
วินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สั่งยุบพรรคการเมืองได้ และไม่ชอบที่จะรับคำร้อง
ของนายทะเบียนไว้พิจารณา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา
๑๔๕ (๓) จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตามก็ดี โดยที่เสียงข้างมาก

ขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตาม มาตรา ๖๕ (๕) ที่กล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาของคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ต่อไป

คำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองและตามหนังสือชี้แจงของพรรคประชาธิปัตย์ พังได้ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้เบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร ฯ จริง และได้ส่งเงิน ที่เบิกมาให้กับนายธีรพงศ์ ฯ ไปดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างร่วมกับนายชนภัทร ฯ นายวิลาศจึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ได้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น พิจารณาดูแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ มิได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค ในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้า พรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึง วันสิ้นปีปฏิทิน” นอกจากนี้ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ โดยพรรค ประจำปี ๒๕๔๒ ยังไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงิน สนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่าย เงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” ข้ออ้างของนายวิลาศที่ว่าตนไม่สันทัดกับการจัดซื้อจัดจ้าง และว่าการดำเนินการที่ผิดพลาดเป็นเพราะตนหลงเชื่อเจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น มิอาจรับฟังเป็นข้อแก้ตัวได้ จึงเห็นว่าได้มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์จริง ที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนี้ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองให้เหตุผลว่า

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวรารักษ์ ประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์ ลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงษ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดี ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว จากการตรวจสอบของคณะกรรมการฯ สรุปผลได้ว่าการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน (พ.ศ. ๒๕๕๒) ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนแล้วเสร็จ และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยใช้เหตุผลมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่าพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ (แบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ ปชร. ๓๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓) และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (แบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓) ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ชี้แจงว่า

ก) นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งคนของนายธีรพงศ์ ๑ คือ นายชนภัทร กังสวัสดิ์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อจะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรคซึ่งนายวิลาศ ๑ ในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อนายธีรพงศ์ ๑ เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ๑ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค

ข) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองนั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อทางพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย และแม้กระทั่งร้องเรียน เช่น นายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับ ๒ จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้

ค) สำหรับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชาชนจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อพัฒนาการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงนั้น นายวิลาศ ฯ รับว่าเป็นผู้มีอำนาจเบิกเงินร่วมกับนายชนภัทร กังสวัสดี ผู้อำนวยการพรรคประชาชน แต่เมื่อเบิกมาแล้วได้นำเงินส่งให้กับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ กับนายชนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะไม่มีความสันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและรับใบเสร็จรับเงินเท่านั้น การจัดทำสัญญาทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นคนจ่ายเงิน ส่วนกรณีที่กล่าวหาว่ามีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรค โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการนั้น นายวิลาศ ฯ ขอชี้แจงว่าตนไม่รู้เรื่องการปลอมลายมือชื่อมาก่อน จนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่รู้เรื่องเอกสารปลอมเพราะเชื่อใจกัน

ง) กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เอาใบซื้อขายรถยนต์ โตโยต้า ไทเกอร์ ซึ่งนายวิลาศ ฯ แจ้งว่าเป็นของนายรัฐ รัฐแสง (บุตร) มาแสดง (เพราะเห็นว่าตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการซื้อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง ซึ่งไม่ตรงกับนายธีรพงศ์ ฯ ที่นำหลักฐานการโอนเงินของพรรคให้กับนายรัฐ ฯ เดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาทเศษ ที่อาจเป็นค่าเช่าซื้อรถยนต์ตามที่ถูกร้องเรียน) แต่เมื่อนำมาแสดงแล้วกลายเป็นชื่อของ นายธรรมบุญ รัฐแสง (บุตรอีกคนที่เพิ่งทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๓) นั้น เนื่องจากนายรัฐ ฯ ได้โอนขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่นายธรรมบุญ ฯ ส่วนใบซื้อขายครั้งแรกหายไปนานแล้ว

จ) นอกจากนี้การที่กรรมการการเลือกตั้งมีภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก และไม่ได้มาดูแลเรื่องพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่รวมทั้งพรรคประชาชนเกิดปัญหาจำนวนมาก

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาชน หรือไม่

นายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงว่าการที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชน เนื่องจากมีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาชนในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น แต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น และผลจากการสอบสวนพยานบุคคลและพยานเอกสารต่างๆ พบว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ จริง

หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งแจ้งว่าไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อ และการดำเนินการใช้จ่ายเงินตามแผน/โครงการต่างๆ แต่ยอมรับว่าเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนเพราะเชื่อใจกัน ทำให้ไม่ทราบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างต่างๆ ของพรรค

การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๒ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” นั้น หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ยอมรับว่าเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ แล้วส่งมอบให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทน จึงเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง แต่กลับยินยอมให้ผู้อื่นดำเนินกิจการของพรรคประชาธิปัตย์ และทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ แทน จนกระทั่งเกิดความผิดพลาดขึ้น รวมทั้งพรรคประชาธิปัตย์ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

ดังนั้น จึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า

พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาชนรัฐ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ส่งเรื่อง ขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ อันสืบเนื่องมาจากนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงและมีการปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ จึงเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ต่อไป โดยมีความเป็นมาและข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขณะนั้นรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดี ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสรุปผลได้ว่า กรณีมีมูลตามคำร้อง ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และได้รับรายงานจากคณะกรรมการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ สรุปได้ว่า

๑) พรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินการไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง อีกทั้งมีการออกหลักฐานการจ่ายเงินผิดพลาด รวมทั้งปกปิดข้อเท็จจริงบางรายการซึ่งส่งไปในทางทุจริต

๒) มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าวโดยที่หัวหน้าพรรครับรู้แต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ

๓) มีการจัดทำรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ เป็นเท็จในรายการรายชื่อผู้เข้าประชุมโดยมีการปลอมลายมือชื่อผู้ที่ไม่ได้เข้าประชุม คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจึงได้รายงานต่อคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาให้สั่งยุบพรรคประชารัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยเหตุที่พรรคไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและหนังสือชี้แจงของหัวหน้าพรรคประชารัฐแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชารัฐตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่

จากผลของการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคประชารัฐจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐในรายงานดังกล่าวจริง โดยที่หัวหน้าพรรคประชารัฐมีส่วนรู้เห็น แต่ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคประชารัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคประชารัฐ

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ

คำร้อง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ที่ ลต. ๐๐๐๔/๑๘๘๓ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริง

๑) เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จากนายสมพงษ์ รัตนวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชารัฐร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม ซึ่งเป็นข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายธนภัทร กังสวัสดิ์ ผู้อำนวยการพรรคประชารัฐ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้ส่วนตัว

๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งสรุปผลว่า (๑) การดำเนินงานของพรรคไม่เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ (๒) รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแก่พรรคในปี ๒๕๕๓ และเสนอให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๓) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่า พรรคประชารัฐจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๒ และแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนดังกล่าวไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อของนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าวโดยหัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็น จึงเข้าข่ายเหตุยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๔) นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์มีหนังสือชี้แจงพร้อมเอกสารประกอบเมื่อวันที่ ๕, ๑๖ และ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ รวม ๓ ชุด มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

๔.๑) เมื่อแรกก่อตั้งพรรค นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม ข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยราชการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) ทำหน้าที่เกี่ยวกับการตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้เข้ามาช่วยดำเนินการต่างๆ รวมทั้งแนะนำให้ นายวิลาศ ตั้งพรรคพวก คือ นายชนภัทร กังสวัสต์ เป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ ตนได้หลงเชื่อคนทั้งสองเพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมอบหมายให้ทำการทุกอย่างโดยเฉพาะด้านการเงิน การจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด จนถึงปี ๒๕๕๓ จึงรู้ว่ามิเจตนาไม่ดีต่อพรรค และโยนความผิดต่างๆ ให้แก่หัวหน้าพรรค

๔.๒) สำหรับข้อกล่าวหาที่ว่าพรรคไม่ได้ดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัตินั้น หัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรค (๑๐ แห่ง) เข้าใจแล้ว แต่บางสาขาไม่พยายามเข้าใจเพราะต้องการเงินไปแบ่งกันใช้ เมื่อหัวหน้าพรรคไม่ยอมก็พยายามจับผิด แม้กระทั่งนำมาร้องเรียน ดังกรณีนายสมพงษ์ รัตนะวราหะ ซึ่งเคยขอแบ่งเงินมาใช้โดยอ้างว่าไม่ได้กินกลับ ต้องมีค่าใช้จ่ายในการทำงาน จึงยากที่จะทำตามแผนได้ อย่างไรก็ตามหัวหน้าพรรคก็พยายามกวดขัน มีการสั่งยุบสาขา และตั้งสาขาใหม่ตามความเหมาะสม และมีเอกสารภาพถ่ายส่งมาประกอบว่าได้ทำกิจกรรมตามสาขา มากพอสมควร

๔.๓) สำหรับข้อกล่าวหาว่า พรรคจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน เพื่อพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องนั้น นายวิลาศยอมรับว่าตนไม่สันถัดเรื่องการบริหารการเงิน แต่กฎหมายให้ตนและเหรียญชัยรับผิดชอบ แต่นายธีรพงศ์กลับแนะนำว่าหัวหน้าพรรคกับนายชนภัทร เป็นผู้บริหารการเงินได้ ตนจึงได้แต่เบิกเงินมาแล้วมอบให้นายธีรพงศ์ กับนายชนภัทร ไปจัดการจัดซื้อจัดจ้างจัดทำสัญญาทุกอย่างโดยไม่ทราบราคาจริง เพียงแต่เซ็นตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเพียงบางส่วนเท่านั้น

๔.๔) สำหรับข้อกล่าวหาว่ามีส่วนรู้เห็นกับการปลอมลายมือ นั้น ตนเชื่อใจคนทั้งสอง มาโดยตลอดจนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบหลังจากทำงานมาเกือบสองปีจึงตรวจพบ เอกสารที่มีผู้ปลอมลายเซ็นของตนหลายฉบับ และเอกสารที่มีผู้เตรียมไว้ให้เซ็นอีกหลายฉบับ เช่น มีเอกสารฉบับหนึ่งที่จะให้ตนเซ็นขอลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรค จึงทราบแน่ชัดว่ามีผู้ไม่หวังดี ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ตนจึงมีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคว่าได้สั่งไล่ นายชนภัทร กังสวัสต์ และ

นางนงนุช ศรีวงษ์กลาง ออกจากสมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์โดยชี้ความผิดร้ายแรงถึง ๔ ข้อ คือ (๑) ทำการขนย้ายเครื่องใช้สำนักงานโดยผลการ (๒) นายชนภัทร และนายธีรพงศ์ ได้เบิกเงินจากกองทุนไปแล้วไม่ใช่ตามโครงการ (๓) ปลอมแปลงลายเซ็นในเอกสารของพรรคทั้งหมด (๔) ถ่าลายเซ็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ไปให้พรรคอื่นโดยอ้างว่าเลิกพรรคแล้ว

๔.๕) นายวิลาศได้ส่งเอกสารอธิบายความยุ่งยากในการติดต่อกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และความขัดแย้งกับนายชนิศร์ ศรีประเทศ ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพรรคการเมืองหลายครั้ง

คำวินิจฉัย

จากข้อเท็จจริง ฟังได้ว่านายวิลาศได้พยายามก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ หาสมาชิกและตั้งสาขา ได้เกินกำหนดขั้นต่ำจึงได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในปี ๒๕๕๒ แต่ตัวเองไม่มีความสามารถในการบริหารการเงิน และการบริหารงานให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ จึงมอบหมายความไว้วางใจให้แก่นายธีรพงศ์ โสภณวรคาม และนายชนภัทร กังสวัตดี ซึ่งเป็นผู้อำนวยการพรรคตามที่นายธีรพงศ์เสนอแนะมากเกินไป คนทั้งสองจึงบริหารการเงินผิดพลาด รวมทั้งมีส่วนร่วมในการปลอมลายมือนายวิลาศด้วย ส่วนกรรมการพรรคและประธานสาขาพรรคบางคนก็พยายามแสวงหาผลประโยชน์จากพรรค โดยนายวิลาศไม่ยินยอมจึงเกิดความขัดแย้งกับหลายคน

อย่างไรก็ดีในทางกฎหมาย นายวิลาศก็ยังเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของพรรคอยู่อย่างเต็มที่ ดังนั้น การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้สอบสวนจนได้ความชัดเจนว่าพรรคมิได้ดำเนินการตามแผนงานและโครงการที่เสนอต่อนายทะเบียนพรรคเพื่อรับเงินสนับสนุน และเมื่อได้รับเงินสนับสนุนแล้วก็ได้ใช้จ่ายเงินและทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งเข้าข่ายเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นอกจากนี้ นายวิลาศ คงตระหนักว่าการบริหารงานของตนมีข้อบกพร่องจึงระบุในคำแถลงชู้ดที่ส่งมาถึงศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔ ฉบับหนึ่งว่า “สุดท้ายแล้วแต่ศาลจะพิจารณา หากศาลตัดสินอย่างไร กระผม นายวิลาศ รัฐสว. ตัวแทนของพรรคประชาธิปัตย์จะรับการตัดสินของศาลทุกอย่าง” จึงเห็นควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

ศาสตราจารย์ ดร. อมร รัชศาสตร์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓* ต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ โดยชี้แจงข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

๑. เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือร้องเรียน** จากนายสมพงษ์ รัตนวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ร่วมกับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และนายชนภัทร กังสวัสดิ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ นำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท ไปแบ่งกันใช้เป็นการส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว จากการตรวจสอบของคณะกรรมการ ๑ สรุปได้ความว่า การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ๑ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติไป และรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน (พ.ศ. ๒๕๕๒) ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเสนอให้ระงับการเบิกจ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๓) ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะสอบสวนแล้วเสร็จ และเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยใช้เหตุตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และให้รายงานผลโดยไม่ชักช้า

* ส่งมาตามหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๘๘๗ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๓

** หนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่าพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ มีการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปี ปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในรายงานดังกล่าว โดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่มิได้ดำเนินการใด ๆ ซึ่งเข้าข่ายเหตุ ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมสำเนาเอกสารการสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการ และได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคประชาธิปัตย์ทราบและชี้แจงตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑

นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ได้มีหนังสือ *ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปความที่เป็นสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

(ก) นายธีรพงศ์ โสภณวรรคานนท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๖ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (พฤศจิกายน ๒๕๕๐ - พฤศจิกายน ๒๕๕๒) และมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินกิจการที่ไม่ถูกต้องของพรรคประชาธิปัตย์ เริ่มตั้งแต่แนะนำให้แต่งตั้งคนของนายธีรพงศ์ ฯ คือ นายชนภัทร กังสวัตต์ เข้ามาเป็นผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อจะได้เข้ามาทำงานแทนหัวหน้าพรรคซึ่งตนในฐานะหัวหน้าพรรคได้หลงเชื่อ นายธีรพงศ์ ฯ เพราะเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบกับการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเป็นเรื่องใหม่ด้วย ภายหลังจึงทราบว่า นายธีรพงศ์ ฯ มีเจตนาไม่ดีต่อพรรค และเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็โยนความผิดให้แก่หัวหน้าพรรค

(ข) ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า การดำเนินการของพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ตรงกับแผนงาน/โครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น ในฐานะหัวหน้าพรรคได้พยายามชี้แจงให้สาขาพรรคเข้าใจถึงแผนงาน/โครงการ แต่มีบางสาขาไม่พยายามเข้าใจ

* หนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๑๖, ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔

เพราะต้องการเงินเพียงอย่างเดียวเมื่อทางพรรคไม่มีเงินให้ก็พยายามที่จะจ้องจับผิดหรือทำลาย และแม้กระทั่งร้องเรียน เช่น นายสมพงษ์ รัตนวราหะ ประธานสาขาพรรคลำดับที่ ๒ จึงเป็นการยากอย่างยิ่งที่จะทำตามแผนงาน/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ได้

(ค) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกล่าวหาว่า พรรคประชาชนรัฐจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงนั้น ยอมรับว่าเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ ร่วมกับนายชนภัทร กังสวัตต์ ผู้อำนวยการพรรคประชาชนรัฐ แต่เมื่อเบิกเงินมาแล้วได้นำเงินส่งให้กับนายธีรพงศ์ โสภณวรคาม โดยที่การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ กับนายชนภัทร ฯ ร่วมกันดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะไม่มีความสันทัด จึงไม่ทราบว่าการจัดซื้อจัดจ้างทุกอย่างมีราคาจริงเท่าไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น การจัดทำสัญญาทุกอย่าง นายธีรพงศ์ ฯ จะเป็นคนจ่ายเงินเพราะมอบเงินให้ไปทั้งหมด สำหรับกรณีที่ว่าการปลอมลายมือชื่อนายวิลาศ ฯ หัวหน้าพรรคโดยที่หัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นแต่ไม่ได้ดำเนินการนั้น ขอชี้แจงว่าตนไม่ทราบเรื่องการปลอมลายมือชื่อนมาก่อนจนกระทั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบ และสาเหตุที่ทำงานมาเกือบสองปีโดยไม่ทราบเรื่องเอกสารปลอม เพราะเชื่อใจกันและวันใดที่เข้าสำนักงานจะโทรศัพท์ไปแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อน แต่เมื่อไปถึงกลับไม่พบเจ้าหน้าที่

(ง) กรณีที่นายสุเทพ พรหมวาส ประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ไปเอาใบซื้อขายรถยนต์ โตโยต้า ไทเกอร์ ซึ่งตนอ้างว่าเป็นของนายรัฐ รัฐแสง (บุตร) มาแสดง เพราะเห็นว่าตนมีพฤติการณ์ปกปิดซ่อนเร้นไม่นำหลักฐานการซื้อรถยนต์ดังกล่าวมาแสดง ซึ่งไม่ตรงกับนายธีรพงศ์ ฯ ที่นำหลักฐานการโอนเงินของพรรคให้กับนายรัฐ ฯ เดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาทเศษ ที่อาจเป็นค่าเช่าซื้อรถยนต์ตามที่ถูกร้องเรียน แต่เมื่อนำมาแสดงแล้วกลายเป็นชื่อของนายธรรมบุญ รัฐแสง (บุตรอีกคนที่เพิ่งทำสัญญาเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๓) นั้น เนื่องจากนายรัฐ ฯ ได้โอนขายรถยนต์ดังกล่าวให้แก่นายธรรมบุญ ฯ หลังจากที่ไม่นุญาตให้ตนใช้แล้ว ส่วนใบซื้อขายครั้งแรกหายไปนานแล้ว

(จ) ในขณะที่ดำเนินการขอจัดตั้งพรรคได้เคยมีปากเสียงกับนายธนิศร์ ศรีประเทศ ผู้อำนวยการพรรคการเมือง เกี่ยวกับความถูกต้องของเอกสาร รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือในการเสนอแต่งตั้งกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๒ คน เพื่อดำรงตำแหน่งแทนกรรมการบริหารพรรคที่ลาออกไป นอกจากนี้ ยังเห็นว่ากรณีที่กรรมการการเลือกตั้งมีการสืบสวนเกี่ยวกับการเลือกตั้งมาก จึงไม่ได้มาดูแลเรื่องพรรคการเมืองเท่าที่ควร เป็นผลให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่รวมทั้งพรรคประชาชนรัฐเกิดปัญหาจำนวนมาก

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่นายทะเบียนพรการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณา และมีคำสั่งยุบพรรคประชารัฐดังกล่าวข้างต้น เป็นการปฏิบัติตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ (ของผู้ทำคำวินิจฉัย)

โดยที่มาตรา ๖๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง ตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ดังนั้น ในการพิจารณาคำร้องของนายทะเบียนดังกล่าว จึงต้องพิจารณาว่า มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามที่ระบุไว้ในวรรคสองของมาตรา ๖๕ เกิดขึ้นกับพรรคประชารัฐ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๓๕ “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘

มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อเท็จจริงตามที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏว่า พรรคประชาชนจัดทำรายงานการดำเนินกิจการในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการปลอมลายมือชื่อหัวหน้าพรรคในรายงานดังกล่าว โดยหัวหน้าพรรคมีส่วนรู้เห็นการกระทำแต่ไม่ดำเนินการใดๆ ทั้งนี้ หัวหน้าพรรคประชาชนได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญยอมรับว่า ตนเป็นผู้เบิกเงินกองทุน ฯ ร่วมกับ นายชนภัทร กังสวัสดี ผู้อำนวยการพรรค ฯ แล้วมอบเงินให้ผู้อื่นใช้จ่าย รวมทั้งการจัดซื้อจัดจ้างแทน เพราะเชื่อใจ โดยตนเป็นผู้ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินบางส่วนด้วย แสดงว่า ตนในฐานะหัวหน้าพรรค ฯ ได้รู้ถึงการซื้อจัดจ้างและการดำเนินกิจการของพรรค ฯ จะอ้างเหตุผลลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ ใ้บุคคลอื่นยอมไม่ชอบด้วยหลักการบริหารงาน เมื่อรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เกิดความผิดพลาดไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีจึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

จึงฟังได้ว่า มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ เกิดขึ้นกับพรรคประชาชน ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชน

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์

ข้อเท็จจริงได้ความว่า พรรคประชาธิปัตย์ ได้รับจดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และมาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะต้องทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๓๑๗,๖๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ นายสมพงษ์ รัตนวรวิระ ประธานสาขาพรรคคนหนึ่งได้ร้องเรียนว่า นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายธนภัทร กังสวัตต์ ผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์ และนายธีรพงศ์ โสภณธรรม ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเคยช่วยปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ร่วมกันนำเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ผลสรุปว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ไม่ตรงกับแผนงาน หรือโครงการที่ได้รับอนุมัติและรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ขัดแย้งกับข้อเท็จจริง ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ผลการสอบสวนพบว่า พรรคประชาธิปัตย์จัดทำรายงานการดำเนินงานในรอบปีปฏิทิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๒ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง และมีกรปลอมลายมือชื่อ นายวิลาศ รัฐแสง หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ โดยหัวหน้าพรรคได้รู้เห็นด้วย กรณีมีเหตุยุบพรรคประชาธิปัตย์ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า มีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อพรรคประชาธิปัตย์ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองแล้วหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการและภายในเวลาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ได้รับมาจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้ถูกต้อง โดยจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ ตามคำชี้แจงของนายวิลาศ รัฐแสง ได้ความว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหา พรรคประชาธิปัตย์ ได้ดำเนินการไม่ตรงตามแผนงานและโครงการที่พรรคได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น นายวิลาศ ได้ชี้แจงว่า การก่อตั้งพรรคการเมืองมีอุปสรรคมาก การจัดตั้งสาขาพรรคก็มีปัญหา บางสาขาก็ให้ความร่วมมือที่จะปฏิบัติตามแผนงานและโครงการของพรรค แต่บางสาขาไม่ให้ความร่วมมือซึ่งได้พยายามชี้แจงให้เข้าใจ บางสาขาพยายามไม่เข้าใจ ต้องการเงินเพียงอย่างเดียว เมื่อพรรคไม่มีเงินให้ก็จึงต้องทำลาย จ้องจับผิดและร้องเรียนกล่าวหาหัวหน้าพรรคเป็นการยากยิ่งที่จะทำตามแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้ แต่ก็พยายามเต็มที่ที่จะจัดทำแผนงานและโครงการให้สำเร็จลุล่วงไป เกี่ยวกับการใช้เงินสนับสนุนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้น นายวิลาศ ชี้แจงว่า นายวิลาศ กับนายชนภัทร เป็นผู้เบิกเงิน เมื่อเบิกเงินได้มาแล้วได้ส่งมอบให้นายธีรพงศ์ การใช้จ่ายเงินรวมทั้งการทำสัญญา การจัดซื้อและจัดจ้าง นายชนภัทรกับนายธีรพงศ์ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด นายวิลาศไม่มีความสันทัดในเรื่องนี้ ไม่ทราบราคาสິงของว่าราคาจริงเป็นอย่างไร เพียงแต่ตรวจรับของและใบเสร็จรับเงินเป็นบางส่วนเท่านั้น เป็นหัวหน้าพรรคได้พยายามทำงานตลอดมาไม่รู้เรื่องที่เกิดขึ้นในพรรคประชาธิปัตย์ ตามคำชี้แจงของนายวิลาศ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ยอมรับว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ดำเนินการตามวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่อ้างว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากสาขาพรรค ไม่มีความสันทัดในการทำงานและด้านการเงิน ผู้บริหารพรรคคนอื่นได้ทำงานแทนทำนองปฏิเสธความรับผิดชอบของตนในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น จึงฟังไม่ขึ้น กรณีมีเหตุที่จะให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้สั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ